

Pradžia>Pinigai ir piniginiai reikalavimai>Turto apsaugos priemonės teikiant reikalavimus ES šalyse**Turto apsaugos priemonės teikiant reikalavimus ES šalyse**

Rumunija

1 Kokių rūšių priemonių esama?

Jvairių rūšių prevencinės priemonės yra prevencinis ir teisminis konfiskavimas ir prevencinis areštas. Prevencinės priemonės – tai procesinis įšaldymas ir teismo įpareigojimai, taikomi skolininko turtui, siekiant neleisti priešingai šaliai sunaikinti atitinkamo turto, jį perleisti ar sumažinti.

Prevencinis konfiskavimas – tai skolininko turto, kurį galima nustatyti, įšaldymas siekiant išieškoti iš šio turto, kai kreditorius gaus vykdytiną dokumentą. Civilinio proceso kodekse yra numatytos įvairios specialios nuostatos dėl civilinių laivų prevencinio konfiskavimo procedūros.

Teisminis konfiskavimas – turto įšaldymas, paskiriant pareigūną jį saugoti.

Teismas gali taikyti konfiskavimą, jei iškeliama byla dėl turto ar kitos viršesnės daiktinės teisės, turto nuosavybės teisės arba bendrai valdomo turto naudojimo ar valdymo, o teismas turi jurisdikciją tvirtinti teisminį turto konfiskavimą.

Prevencinis areštas gali būti taikomas pinigams, vertybiniams popieriams ar kitam nustatomam kilnojamajam nematerialiam turtui, kurį skolininkui yra skolingas trečiasis asmuo.

Vykdomasis areštas – tai netiesioginio vykdymo forma, kai išieškomi pinigai, vertybiniai popieriai ar kitas kilnojamasis nematerialus turtas, kurį galima nustatyti.

Kai kurie pirmosios instancijos teismo sprendimai yra *teisiškai laikinai vykdytini*, jei jų tikslas – nustatyti tėvų valdžios įgyvendinimą, teisę palaikyti asmeninius santykius su nepilnamečiu ir nustatyti nepilnamečio gyvenamąją vietą; darbo užmokesį, nedarbingumo pašalpą; kompensaciją už nelaimingą atsitikimą darbe; metinę rentą, išlaikymo prievoles; išmokas vaikams ir pensijas; kompensaciją mirties, kūno sužalojimo ar pakenkimo sveikatai atveju; nedelsiamą remontą; užplombavimą, atplombavimą ar sudaryti aprašą; reikalavimus, susijusius su valdymu; teismo sprendimus dėl motyvų, kuriais remdamasis atsakovas pripažįsta ieškovo reikalavimus ir pan. Šie teismo sprendimai yra laikinai vykdytini.

Teismas gali pripažinti laikinai vykdytinais teismo sprendimus dėl turto.

Kai pateikiami įrodymai, bet kuris asmuo, suinteresuotas tuo, kad būtų skubiai duoti asmens parodymai, parengta eksperto išvada ar nustatyta tam tikro turto būklė arba pripažintas reikalavimas, faktinės aplinkybės ar teisė, turi teisę prieš iškeldami bylą ir jos nagrinėjimo metu prašyti rinkti šiuos įrodymus.

2 Kokiomis sąlygomis tokios priemonės gali būti skiriamos?**2.1 Procedūra**

Jei taikomas prevencinis konfiskavimas ir areštas, būtina priimti sprendimą siekiant pripažinti įpareigojimą įšaldyti skolininko turtą ar sumas, kurias galima nustatyti. Nutartis gali priimti tik pirmosios instancijos teismas, turintis jurisdikciją byloje (teisminis konfiskavimas, prevencinis areštas) arba bylą nagrinėjantis pirmosios instancijos teismas ar teismas, kurio veiklos teritorijoje yra turtas (teisminis konfiskavimas). Tokiose specialiose bylose advokato dalyvavimas neprivalomas. Teismo sprendimus dėl prevencinio konfiskavimo ir prevencinio arešto vykdo antstolis. Konfiskavimo pareigūnas gali parengti visus išsaugojimui ir administravimui būtinus dokumentus, gauti visas gautinas pajamas ir mokėtinas sumas ir sumokėti esamas skolas, taip pat pagal vykdytiną nutartį nustatytas skolas. Numatomos išlaidos yra tik žyminiai mokesčiai, kurie pagal 2013 m. birželio 26 d. neeilinį Vyriausybės nutarimą Nr. 80 dėl žyminio mokesčio yra 100 RON reikalavimams, susijusiems su prevencinėmis priemonėmis, ir 1000 RON reikalavimams dėl laivų ir orlaivų konfiskavimo. Kreditoriumi gali tapti sumokėti teismo nustatytą užstatą. Jei kreditorius nepareiškia reikalavimo raštu, užstatas pagal įstatymą sudaro pusę reikalavimo vertės.

Vykdomąjį areštą kreditoriaus prašymu vykdo antstolis, dirbantis apeliacinio teismo, kurio veiklos teritorijoje yra skolininko ar trečiojo asmens, kurio turtui taikomas areštas, nuolatinė gyvenamoji vieta, jurisdikcijoje, o jei tai banko sąskaita – skolininko nuolatinės gyvenamosios vietos ar buveinės arba kredito įstaigos pagrindinės ar antrinės buveinės vietos antstolis.

Dėl laikino vykdymo prašymui teismui galima pateikti raštu ir žodžiu, kol nepasibaigė žodinė proceso dalis. Teismas gali sutikti su laikinu turtui taikomų įpareigojimų vykdymu, jei mano, kad priemonė yra būtina, atsižvelgiant į akivaizdžias teises prieš priemonę arba skolininko nemokumą, ir jei teismas mano, kad iš karto neįvykdžius šios nutarties, tai būtų aiškiai nuostolinga kreditoriui. Tokiais atvejais teismas gali įpareigoti kreditorius sumokėti užstatą.

Pateikiant įrodymus, prašymas prieš pradėdam nagrinėti bylą pateikiamas apylinkės teismui, kurio jurisdikcijoje yra liudytojas ar išvados dalykas, o jei byla jau nagrinėjama – klausimą pirmąja instancija nagrinėjančiam teismui. Šalies prašyme nurodomi įrodymai ir faktinės aplinkybės, kurias šalis ketina įrodyti, taip pat priešastys, dėl kurių reikia pateikti šiuos įrodymus, arba priešingos šalies sutikimas.

2.2 Pagrindinės sąlygos

Siekiant taikyti prevencinį konfiskavimą ir areštą, byla jau turi būti nagrinėjama. Jei teismas taiko konfiskavimą, įpareigojimas gali būti nustatytas, net jei byla nenagrinėjama. Vykdytiną nutartį neturintis kreditorius gali prašyti vykdyti prevencinį konfiskavimą ar areštą, įrodęs, kad pareiškė ieškinį.

Skubiais atvejais prašymą dėl prevencinio laivo konfiskavimo galima pateikti dar net prieš pareiškiant ieškinį dėl bylos esmės.

Teismas gali patenkinti prašymą dėl teismo konfiskavimo ar prevencinio arešto, jei ši priemonė būtina siekiant išlaikyti atitinkamą teisę ir yra nagrinėjama byla dėl nuosavybės ar kitos viršesnės daiktinės teisės, turto valdymo arba bendros nuosavybės naudojimo ar administravimo.

Teisminis konfiskavimas gali būti patvirtintas net jei nėra nagrinėjama byla dėl esmės, susijusi su turtu, kurį skolininkas siūlo, siekdamas įvykdyti prievolę, kad būtų konfiskuotas turtas, kurio atžvilgiu suinteresuotasis asmuo turi pagrindą baimintis, kad jo savininkas jį pašalins, sunaikins arba pakeis; jei kalbama apie kilnojamąjį turtą, kuris pateiktas kaip kreditoriaus garantija, kai kreditorius teigia, kad jo skolininkas yra nemokus arba jei jis turi pagrindą įtarti, kad skolininkas vengs vykdymo arba nuogaustauja, kad turtas gali būti pašalintas arba gali pablogėti jo kokybė.

Teismas priima sprendimą dėl prašymo taikyti prevencinį konfiskavimą ar areštą skubos tvarka, nešaukdamas į posėdį šalių, priimdamas vykdytiną sprendimą, kuriame, jei taikytina, nurodo užstatą ir jo sumokėjimo laikotarpį. Prašymas taikyti teisminį konfiskavimą nagrinėjamas skubos tvarka ir į posėdį šaukiamos šalys. Jei teismas patenkina prašymą, jis gali įpareigoti jį pateikusį asmenį sumokėti užstatą, o jei kalbama apie nekilnojamąjį turtą – įregistruoti jį žemės registre.

Prašymo skubumo reikalavimas netaikomas, tačiau kreditorius turi galimybę įrodyti, kad nutartis nebus vykdoma dėl to, kad skolininkas pašalins ar sunaikins atitinkamą turtą, siekdamas išvengti prevencinio konfiskavimo ir prevencinio arešto, net jei reikalavimas negali būti įvykdytas.

Vykdomasis areštas nustatomas nešaukiant šalių į posėdį, priimant sprendimą dėl vykdymo pripažinimo, taip pat nurodant vykdytiną nutartį, kuri turi būti siunčiama trečiajam asmeniui kartu su šiuo sprendimu dėl vykdymo pripažinimo. Apie šį įpareigojimą taip pat pranešama skolininkui. Teismo nutartyje dėl arešto trečiajam asmeniui, kuris tampa su areštu susijusiu trečiuoju asmeniu, pranešama, kad jam draudžiama mokėti skolininkui pinigus ar perduoti kilnojamąjį turtą, kurį jis yra ar bus skolingas, nurodant, kad šiemis pinigams ar turtui taikomas areštas, kiek tai būtina siekiant įvykdyti prievolę.

Kai pateikiami įrodymai, reikalaujama, kad turėtų būti pavojus, jog įrodymai gali dingti arba ateityje juos gali būti sunku įvertinti. Jei priešinga šalis sutinka, prašymas gali būti teikiamas net jei tai nėra skubu. Teismas sušaukia šalis į posėdį ir įteikia prašymo kopiją atsakovui. Prašymą nagrinėja teismo kolegija, kuri priima sprendimą. Jei yra vėlavimo pavojus, teismas gali patenkinti prašymą, nešaukdamas bylos šalių į posėdį.

3 Tokių priemonių dalykas ir pobūdis

3.1 Kokių rūšių turtui šios priemonės gali būti taikomos?

Prevencinis areštas gali būti taikomas banko sąskaitoms, nematerialiam turtui, vertybiniais popieriais ir kt.

Prevencinis konfiskavimas gali būti taikomas materialiam kilnojamajam turtui, registruotoms transporto priemonėms, nekilnojamajam turtui ir kt.

Teisminis konfiskavimas gali būti taikomas nekilnojamajam turtui, kilnojamajam turtui ir kt.

Vykdomasis areštas gali būti taikomas pinigams, vertybiniais popieriais ar kitam nematerialiam kilnojamajam turtui.

3.2 Koks yra tokių priemonių poveikis?

Jei taikomas prevencinis konfiskavimas ir areštas, konfiskuotas turtas gali būti susigrąžintas tik po to, kai kreditorius gauna vykdytiną nutartį.

Įpareigojimas dėl prevencinio laivų konfiskavimo vykdomas, sulaukiant laivą jo buvimo uosto kapitono tarnybai. Tokiu atveju uosto kapitono tarnyba nepateikia reikalingų laivybos dokumentų ir neleidžia laivui išplaukti iš uosto.

Bauda skiriama tik jeigu prašymo pateikėjas, siekdamas prevencinės priemonės taikymo, veikia nesąžiningai ir dėl to atsakovas patiria žalą. Atsakovui ir (arba) skolininkui nevykdant teismo sprendimų, gali būti paskirta baudžiamojoje teisėje numatyta sankcija.

Jei skolininkas pateikia pakankamą garantiją, teismas skolininko prašymu gali panaikinti prevencinį konfiskavimą. Prašymą panaikinti turto areštą skubos tvarka nagrinėja teisėjų kolegija, o šalis į posėdį šaukiamos nedelsiant.

Be to, jei pagrindinis prašymas, kuriuo grindžiamas prašymas taikyti prevencinę priemonę, pripažįstamas negaliojančiu, atmetamas arba panaikinamas galutiniu teismo sprendimu, arba jei prašymą pateikęs asmuo jo atsisakė, skolininkas gali prašyti įpareigojimą nustačiusio teismo panaikinti priemonę.

Teismas priima galutinį sprendimą dėl prašymo, nešaukdamas šalių į posėdį.

Jei taikomas vykdomasis areštas, visi areštuotini pinigai ir turtas įšaldomi nuo tos dienos, kai įpareigojimas taikyti areštą išsiunčiamas trečiajam asmeniui, kuriam šis areštas taikomas. Nuo įšaldymo iki visiško vykdytinoje nutartyje nurodytų įpareigojimų įvykdymo trečiasis asmuo, kurio turtui taikomas areštas, neatlieka jokio mokėjimo ar operacijos, dėl kurios gali sumažėti įšaldytas turtas. Jei reikalavimas, dėl kurio turtui taikomas areštas, yra užtikrintas hipoteka ar kita daiktine garantija, areštą taikantis kreditorius turi teisę prašyti, kad areštas būtų įregistruotas žemės registre ar kituose viešuosiuose registruose.

3.3 Kiek laiko tokios priemonės galioja?

Jei taikomas prevencinis konfiskavimas ir areštas, teismo sprendimu gali būti nustatyti terminai, neapimantys teismo nustatyto įpareigojimo laikotarpio (pavyzdžiui, laikotarpis, per kurį kreditorius turi pateikti užstatą, nes kitaip areštas turtui bus panaikintas).

Įpareigojimas galioja, kol priimamas sprendimas dėl prašymo panaikinti turto areštą, jei šis prašymas atmetamas arba netenka galios, o jei prašymas patenkinamas, – kol teismo sprendimas bus įvykdytas arba kol skolininkas pateiks pakankamą garantiją.

Apeliacinis skundas visada nagrinėjamas sušaukus šalis į posėdį.

Kai taikomas vykdomasis areštas, visi pinigai ir turtas, kuriems taikomas areštas, įšaldomi nuo tos dienos, kai trečiajam asmeniui, kurio turtui taikomas areštas, išsiunčiamas įpareigojimas taikyti areštą. Nuo įšaldymo momento iki visiško vykdytinoje nutartyje nurodytų įpareigojimų įvykdymo, įskaitant vykdymo sustabdymo dėl arešto laikotarpį, trečiasis asmuo, kurio turtui taikomas areštas, negali atlikti jokio mokėjimo ar operacijos, dėl kurios gali sumažėti įšaldytas turtas, nebent įstatymo nustatyta kitaip.

Trečiasis asmuo, kurio turtui taikomas areštas, privalo įregistruoti pinigų sumą arba atlaisvinti nematerialų kilnojamąjį turtą per penkias dienas nuo pranešimo apie areštą arba nuo tos dienos, kai tampa mokėtinos ateityje numatytos sumos. Antstolis nurašo arba išskirsto nurodytą pinigų sumą.

Jei trečiasis asmuo, kurio turtui taikomas areštas, neįvykdo savo įsipareigojimų, kreditorius, skolininkas arba antstolis gali pranešti vykdytinoje bylą nagrinėjančiam teismui, kad jis patvirtintų areštą. Jei surinkti įrodymai rodo, kad trečiasis asmuo, kurio turtui taikomas areštas, yra skolininkui skolingas pinigų, teismas priima sprendimą dėl arešto patvirtinimo ir taip įpareigoja trečiąjį asmenį, kurio turtui taikomas areštas, sumokėti skolininkui įsiskolintą sumą kreditoriui arba priešingu atveju nusprendžia atmesti prašymą taikyti areštą. Jei areštas uždėtas nematerialiam kilnojamajam turtui, kurį vykdytinoje turi trečiasis asmuo, kurio turtui taikomas areštas, teismas nusprendžia jį perduoti.

Kai teikiami įrodymai, pateiktus įrodymus, nagrinėdamas bylą, tikrina teismas ir vertina jų priimtinumą bei patikimumą. Pateiktus įrodymus taip pat gali naudoti asmuo, kuris neprašė rinkti įrodymų. Renkant įrodymus patirtos išlaidos registruojamos bylos esmę nagrinėjančiame teisme.

4 Ar yra galimybė priemonę apskųsti?

Kai taikomas prevencinis konfiskavimas ir areštas, sprendimas dėl jo gali būti apskųstas per penkias dienas nuo priėmimo ar įteikimo dienos aukštesnės instancijos teismui, atsižvelgiant į tai, ar teismo posėdis buvo surengtas sušaukus į jį šalis, ar ne. Jei bylas pirmąja instancija nagrinėja apeliacinis teismas, teisių gynimo priemonė yra apeliacinis skundas. Taikant šias teisių gynimo priemones, turto areštas ar konfiskavimas panaikinamas arba išlaikoma prevencinė priemonė. Bet kuris suinteresuotasis asmuo gali prieštarauti įpareigojimo taikyti konfiskavimą ar areštą vykdytiniui.

Jei taikomas *vykdomasis areštas*, sprendimas dėl arešto patvirtinimo gali būti apskųstas per penkias dienas nuo jo įteikimo. Galutinis sprendimas dėl patvirtinimo sukelia reikalavimą perleidimo padarinius ir laikomas vykdytina nutartimi prieš trečiąjį asmenį, kurio turtui taikomas areštas, neviršijant sumų, kurioms šis patvirtinimas taikomas. Patvirtinus areštą, trečiasis asmuo, kurio turtui taikomas areštas, atlieka registraciją arba mokėjimą tokia suma, kuri aiškiai nurodyta sprendime dėl patvirtinimo.

Jei prašoma laikino vykdymo ir pirmosios instancijos teismas atmeta šį prašymą, šis sprendimas gali būti apskųstas apeliacine tvarka. Sustabdyti laikiną vykdymą galima prašyti paduotame apeliaciniame skunde arba atskirai, iškeliant bylą apeliaciniame teisme. Kol nagrinėjamas prašymas sustabdyti vykdymą, vykdytas gali būti laikinai patvirtintas pirmininko nutartimi dar net prieš bylos medžiagai pasiekiant teismą.

Jei teikiami įrodymai, sprendimas patenkinti prašymą pateikti įrodymus yra vykdytinas ir neskundžiamas. Sprendimą atmesti prašymą galima apskųsti per penkias dienas nuo sprendimo priėmimo dienos, jei šalis buvo šaukiamos į teismo posėdį, ir per penkias dienas nuo įteikimo dienos, jei šalis nebuvo šaukiamos į teismo posėdį.

Pateikti įrodymai gali būti vertinami tik tuo skubiau arba per šiuo tikslu nustatytą laikotarpį. Pateikti įrodymai vertinami sprendimu, kuris negali būti skundžiamas.

Paskutinis naujinimas: 05/01/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį

atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.